

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN

DOM
2008-05-23
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
10381-08
Rotel 202

SÖKANDE

Grävbolaget i Stockholm AB, 556206-0920
Box 7
171 18 Solna

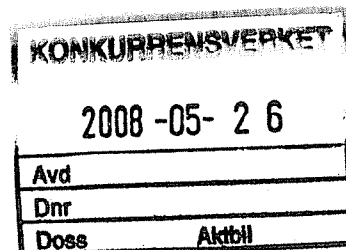
MOTPART

Stockholms kommun
Trafikkontoret
Box 8311
104 20 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling

DOMSLUT

Länsrätten avslår Grävbolaget i Stockholm AB:s ansökan om överprövning.

Dok.Id 334875

Postadress
115 76 Stockholm

Besöksadress
Tegeluddsvägen 1

Telefon
08-561 680 00
E-post: lansrattenistockholm@dom.se

Telefax
08-561 680 01

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Trafikkontoret i Stockholm stad (trafikkontoret) har genomfört en för-
enklad upphandling avseende upprustning av Brandparken i Skarpnäck.
Tilldelningsbeslut fattades den 13 maj 2008.

Grävbolaget i Stockholm AB (Grävbolaget) ansöker om överprövning av
tilldelningsbeslutet. Vidare yrkas att upphandlingen inte får avslutas innan
länsrätten tagit ställning i ärendet.

Stockholms kommun bestrider bifall till Grävbolagets yrkanden.

GRUNDER

Grävbolaget anför bl.a. följande.

Vid utvärderingen av aktuell entreprenad synes hänsyn inte ha tagits till den
stora differensen mellan lägsta pris och offererade priser från övriga an-
budsgivare som klarat prövningen enligt punkten 1. När differensen är så
stor som i detta fall (34 %) bör, även om det inte framgår av utvärderings-
mallen, en bedömning göras av rimligheten av det offererade priset. Vid
vissa upphandlingar är inskrivet i utvärderingsmallen hur stor differens som
får förekomma till närmaste anbud för att ett anbud skall anses som seriöst.
Då nettokostnaden i Grävbolagets anbud för inbyggnadsmaterial och ma-
skiner exklusive löner för hantverkare och tjänstemän överskrider det an-
tagna anbudsbeloppet ifrågasätts seriositeten då det inte ger utrymme för
några avtalsenliga löner och definitivt inte någon vinst. Även om det enligt
12 kap. 3 § LOU inte är en skyldighet att förkasta ett lågt anbud bör anbu-
det förkastas då det är orimligt lågt i förhållande till övriga anbudsgivare.

Stockholms kommun anför bl.a. följande.

Trafikkontoret har varken brutit mot 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU som medfört att Grävbolaget lidit eller kan komma att lida skada. I handling 13.3 anges att det anbud som hade lägsta pris skulle komma att antas. Enligt samma handling, punkten 1, framgår att vid anbudsutvärderingen skall kontrolleras att anbudsgivare accepterat samtliga de förutsättningar och krav som trafikkontoret ställt upp i underlaget för anbudslämnande. Av samma handling, punkten 2 ”Prövning av lägsta pris”, framgår att de anbud som uppfyller kraven enligt punkt 1 kommer att utvärderas utifrån justerat anbudspris. Av de anbudsgivare som uppfyllde kraven på uppdraget hade Greens anläggnings AB (Greens) det lägsta anbudspriset, 4 126 000 kr. Greens tilldelades därför uppdraget. Den anbudsgivare som hade det näst lägsta anbudet, Grävbolaget, lämnade ett anbud om 6 553 860 kr. Enligt 12 kap. 3 § LOU får en myndighet förkasta ett anbud om den finner att priset är onormalt lågt. Ett anbud får förkastas först sedan myndigheten begärt en förklaring till det låga anbudet och inte fått ett tillfredsställande svar. Någon skyldighet att förkasta ett lågt anbud föreligger dock inte. En bedömning av rimligheten av lämnade anbud görs alltid och så skedde även i detta fall. Även om Greens anbud var lägre i förhållande till övriga anbudsgivare befanns det inte vara orimligt lågt. För övrigt kan det finnas flera anledningar till att en anbudsgivare lämnar ett lågt pris i förhållande till övriga anbudsgivare. Kravet på likvärdig och icke diskriminerande behandling har inte åsidosatts. Inte heller principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet har åsidosatts.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

Av 1 kap. 9 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU, framgår att upphandlande myndigheter skall behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingen på ett öppet sätt. Vid upphandlingar skall vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I 12 kap. 1 § LOU anges att en upphandlande myndighet skall anta antingen

1. det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga för den upphandlande myndigheten, eller
2. det anbud som innehåller det lägsta priset.

Vid bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga, skall myndigheten ta hänsyn till olika kriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet, såsom pris, leverans- eller genomförandetid, miljöegenskaper, driftskostnader, kostnadseffektivitet, kvalitet, estetiska, funktionella och tekniska egenskaper, service och tekniskt stöd.

En upphandlande myndighet skall i annonsen om upphandlingen eller i förfrågningsunderlaget ange vilken grund för tilldelning av kontraktet som kommer att tillämpas.

Av 12 kap. 2 § LOU framgår att den upphandlande myndigheten skall ange hur sådana kriterier som avses i 1 § andra stycket kommer att viktas inbördes vid bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga. Kriterieviktningen får anges som intervall med en lämplig största tillåtna spridning.

Om det enligt den upphandlande myndigheten inte är möjligt att ange viktningen av de olika kriterierna, skall dessa anges i fallande prioritetsordning.

Viktningen av kriterierna eller kriteriernas prioritetsordning skall anges i

1. annonsen om upphandlingen,
2. förfrågningsunderlaget, eller i
3. en inbjudan att lämna anbud eller delta i förhandlingar.

I 12 kap. 3 § LOU anges att en upphandlande myndighet får förkasta ett anbud om den finner att priset är onormalt lågt. Anbudet får dock förkastas först sedan myndigheten skriftligen begärt en förklaring till det låga anbudet och inte fått ett tillfredsställande svar.

En begäran om förklaring kan gälla

1. om anbudsgivaren kan utnyttja särskilt kostnadseffektiva metoder att fullgöra kontraktet,
2. om anbudsgivaren kan utnyttja tekniska lösningar eller ovanligt gynnsamma förhållanden för att fullgöra kontraktet,
3. egenarten hos de varor, tjänster eller byggentreprenader som föreslås av anbudsgivaren,
4. om anbudsgivaren iakttar de bestämmelser om arbetarskydd och arbetsförhållanden som gäller på den ort där kontraktet skall fullgöras, och
5. om anbudsgivaren fått möjlighet att erhålla statligt stöd.

Den upphandlande myndigheten skall ge anbudsgivaren tillfälle att yttra sig över myndighetens skäl för att förkasta anbudet med beaktande av de lämnade förklaringarna.

Av 16 kap. 2 § LOU framgår att om den upphandlande myndigheten brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, skall rätten besluta att upphandlingen skall göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Rätten får omedelbart beslutat att upphandlingen inte får avslutas innan något annat har beslutat. Rätten får dock låta bli att fatta ett sådant interimistiskt beslut, om den skada eller olägenhet som åtgärden skulle medföra kan bedömas vara större än skadan för leverantören.

Länsrättens bedömning

Länsrätten som nu prövar målet slutligt finner inte skäl att förordna att upphandlingen tills vidare inte får avslutas.

Grävbolaget har bl.a. anfört att trafikkontoret, vid utvärderingen av aktuell entreprenad, inte tagit hänsyn till differensen mellan lägsta pris och offereerade priser från övriga anbudsgivare.

I 12 kap. 3 § LOU regleras hur en upphandlande enhet skall agera innan ett onormalt lågt anbud förkastas. Bestämmelsen är närmast att uppfatta som en skyddsbestämmelse för anbudsgivare som lämnat ett till synes orimligt lågt anbud. Det föreligger inte någon skyldighet för en upphandlande enhet att förkasta låga anbud. Inte heller föreligger något förbud mot att en upphandlande enhet antar ett lågt anbud. Skäl för länsrätten att på denna grund besluta att upphandlingen skall rättas eller göras om saknas därför. Inte heller i övrigt har visats att trafikkontoret åsidosatt de krav som ställs i LOU.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1a).

Peter Lif
rådman

Föredragande har varit Anna Eriksson.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga länsrättens beslut skall skriva till kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsrätten.

Överklagandet skall ha kommit in till länsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut var till länsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står länsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om länsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av länsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen skall vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till länsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud skall denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.